

SIVARI

SUOMEN SIVIILIPALVELUSMIESLIITTO
- FINLANDS CIVILTJÄNSTEPLIKTIGAS FÖRBUND
R.Y:N JÄSENTIEDOTE
NUMERO 1/81

JÄSENHANKINTAKAMPANJA

VOIMAKAS SIVIILIPALVELUSMIESLIITTO AJAA PARHAIKEN YHTEISTÄ ASIAAMME.
JULISTAMME JÄSENHANKINTAKAMPANJAN: HANKI KAKSI UUTTA JÄSENTÄ LIITTOON, JOKO VARSINAISIA TAI TUKIJÄSENIÄ. KÄYTÄ OHEISIA TILILLEPANO-KORTTEJA.

PAAVO TARVITSEE TUKEAMME

Kontiolahdelta kotoisin oleva kirjastonhoitaja Paavo Muhonen haki siviilipalveluun jo keväällä 1976. Paavo pyrki siviilipalveluun kaikkia mahdollisia valituskansia hyväksi käyttäen - mutta turhaan. Oikeuslaitoksemme sulki Paavon 11 kuukaudeksi vankilaan.

Prosessin aikana syntyi byrokraattien harmiksi n. 40 sivua paperia: erilaisia valituskirjeitä oikeusviranomaisille, viranomaisten vastauksia valituksiin, oikeuksien päätöksiä ja Paavon näkemyksiä kamppailustaan lehdistölle. Aikaa kului 3,7 vuotta oman vakaumuksen esille tuomisessa.

Paavon kohdalla asian käsittely ei noudattanut lain henkeä. Mm. asevelvollisten tutkijalautakunta ei ottanut asiaa uudelleen käsiteltäväksi, kun Paavo kieltäytyi toistamiseen 15.2.1978 Kontiorannan varuskunnassa. Oikeusministeriö katsoi, että Paavon hakemus olisi pitänyt käsitellä uudestaan asevelvollisten tutkijalautakunnassa.

Suomalaiset rauhanjärjestöt allekirjoittivat yhdessä armahdusanomuksen. Rauhanjärjestöt toteavat vetoomuksessaan, että "tähänastisella toiminnallaan Muhonen on sitovasti osoittanut omaavansa sellaisen eettisen vakaumuksen, joka oikeuttaisi hänet suorittamaan siviilipalvelua asepalvelun sijasta" ja vaativat hänen vapauttamistaan. Kaikkien suomalaisten rauhanjärjestöjen vetoomuksesta huolimatta Paavo Muhonen joutuu kärsimään vankeusrangaistuksensa kokonaisuudessaan, sillä presidentin esittelyssä 19.12. 1980 Paavo ei armahdettu.

Kortteja, kirjeitä ja solidaarisuudenosoituksia voi lähettää osoitteella: Paavo Muhonen, PL 26, 83900 JUUKA. Presidentti Kekkoselle voisi ilmaista huolensa siitä, että suomalaisessa yhteiskunnassakin on mielipidevankeja. Suomen Amnesty International on todennut kantanaan, että Muhonen voidaan rekisteröidä mielipidevangiksi.

UUDET MATKA-ALENNUKSET

Siviilipalvelumiehet ovat saaneet asevelvollisille myönnettävät alennukset rautateillä ja yleistä maantieliikennettä harjoittavissa linja-autoissa vuoden 1981 alusta. ALENNUKSEN SUURUUS ON 50 %. Alennuksen saamiseksi käytetään erikoisleimalla varustettua matkalipputilauslomaketta (työnvälityslomake L1). Leimassa on maininta varusmiestaksan mukaisen maksun perimisestä. Siviilipalveluslaitosten on annettava näitä lipputilauslomakkeita siviilipalvelusmiehelle aina hänen sitä pyytävässä, koska alennuslippuja myydään siviilipalvelusmiehille Määrää rajoittamatta.

Lippua ostettaessa ja lipputarkastuksen yhteydessä siviilipalvelusmiehen on esitettävä valokuvalla varustettu siviilipalvelutodistus (Spm lom 2). Linja-autoissa täysimääräisen alennuksen saa yli 65 km matkalta. Sitä pienemmiltä matkoilta alennus pienenee eikä alle 29 km matkalta sitä enää myönnetä. Pikavuorossa ja/tai yömaksuaikana peritään täysi lisämaksu.

Rautateillä 50 % alennuksen saa toisen luokan meno- tai menopaluu lipuista sekä pääkaupunkiseudun lähiliikennealueella kiinteähintaisista vyöhykemenolipuista. Erikoispikajunaan on lunastettava yleisen tariffin mukainen lisämaksu. Helsinki myöntää helsinkiläisille siviilipalvelusmiehille oikeuden ostaa koululaislipun hintaisia liikennelaitoksen alennuslippuja. Tätä varten on siviilipalvelusmiehen hankittava liikennelaitokselta erityinen todistekortti. HKL:n alennus koskee ainoastaan helsinkiläisiä. Liitto kerää tietoja alennusten saamisesta. Mahdollisista vaikeuksista kannattaa ilmoittaa liittoon.

KIINNOSTAAKO VALOKUVAUS?

Ja idea, että siviilipalvelusmiehistä koottaisiin valokuvasarja? Helsingin Sadankomitea on perustanut opintopiirin, jonka päämääränä on saada aikaiseksi siviilipalveluksesta kertova valokuvanäyttely, joka voisi kiertää ympäri maata. Me toimimme vain koordinoijina, sinun ei tarvitse olla helsinkiläinen osallistuaaksesi toimintaan. Maksamme valmiista kuvista, niin että edes materiaalikulustannukset peittyvät. Lisätietoja saat Maaritilta p. 90 - 632919 ja Heljältä p. 90 - 679870. Seuraava tapaamisemme on 23.2. klo 18 toimistolla Sähköttäjänk. 6 Hki 52 p. 90 - 141336, silloinkin voit soittaa - tai kirjoitakäy - ja kuvaa - ja käy läpi vanhat kuvasi.

t. Heljä

UUSI HALLITUS

Syysliittokokouksessa marraskuussa Tampereella valittiin uusi liiton hallitus. Syysliittokokouksessa painotettiin, että hallituksen tärkein tehtävä on estää siviilipalveluksen sitominen osaksi kokonaisuanspuolustusta. Siviilipalveluksen rauhanomaisen luonteen säilyttämiseksi ja sen edelleen kehittämisen katsottiin edellyttävän paitsi periaatteellisen ohjelman selkiyttämistä myös järjestötoiminnan kehittämistä. Liiton tarkoituksena on hyväksyä kevätiliittokokouksessa tässä tiedotteessa esitetty periaateohjelmaluonnos. Samoin on tarkoitus kehittää aluetoimintaa ja tiedotusta.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa itsenäisyyspäivänä. Ensimmäistä kertaa kaikille hallituksen jäsenille annettiin oma vastuualue, josta hänen tehtävänsä on huolehtia. Hallituksen jäsenet ja heidän vastuualueensa ovat seuraavat:

Juhani Herranen, puheenjohtaja, Hki	-kurssit, seminaarit
Jouko Väänänen, varapuh.joht., Hki	-kansainväliset asiat -periaateohjelma
Kari Välimäki, varapuh.joht., Hki	-viranomaiset
Kalevi Kannisto, sihteeri, Hki	-toimisto, tiedotus
Mikko Junes, Tornio	- "vuoden hyvä työ" kampanja aluetoiminta/Lappi
Esa Kaasalainen, Laukaa	-talous, aluetoiminta/ Keski-Suomi
Hannu Kattelus, Joensuu	-aluetoiminta/Joensuu
Juha Luoma, Helsinki	-periaateohjelma
Tapio Mamiä, Uusikaupunki	-aluetoiminta/Turku
Petri Palomäki, Oulu	-aluetoiminta/Oulu
Miikka Ruokanen, Helsinki	-tiedotus
Esko Vatanen, Tampere	-talous/aluetoiminta/Tre

Hallitus ei ole mikään herrakerho, vaan kaikki siihen valitut ovat tulleet tekemään työtä, jota riittää kyllä muillekin. Jos sinulla on halua, aikaa ja ideoita, soita toimistoon. Jos haluat mukaan aluetoimintaan, on sinulla mahdollisuus liittyä joko nykyisiin ryhmiin tai perustaa kokonaan uusi aluejärjestö. Toimistosta saat perustamista varten aluetoimintaoppaan. Aluetoimintaa on paitsi hallituksen jäsenten alueilla, myös muualla ainakin Keski-Uudellamaalla ja Kajaamissa. Yhteyshenkilöitä on esim. Kokkolassa, Kuopiossa ja Kymenlaaksossa.

VÄESTÖNSUOJELU - VALMISTAUTUMISTA SOTAAN

Keskustelu väestönsuojelun mahdollisuuksista ydinsodassa on uudelleen herännyt henkiin mm Ameriikassa ja Englannissa. Suomessakin aiheesta on syytä keskustella, sillä väestönsuojeluun uhrataan resursseja selvästi kiihtyvällä vauhdilla. Asia on erityisen ajankohtainen sen vuoksi, että väestönsuojelua yritetään nyt tarjota siviilipalvelusmiehille näennäisesti humanitäärisenä työnä. On aika herättää Suomessakin keskustelu väestönsuojelun todellisesta luonteesta.

Väestönsuojelu perustuu sotilaallisen maanpuolustuksen tavoin viralliseen turvallisuuspolitiikkaan, jossa eräänä keskeisenä lähtökohtana on väkivaltaiseen ratkaisuun valmistautuminen eli varustautuminen sodan varalta. Sotaan varustaudutaan siten paitsi aseistautumalla myös rakentamalla väestönsuojelua on yksi sotilaalliseen ratkaisuun turvautumisen kynnystä alentava tekijä; käsitys, että sodasta voi selviytyä, lisää halukkuutta turvautua väkivaltaisiin ratkaisumalleihin.

Väestönsuojelun korostamisella luodaan sellaista ilmapiiriä, kuin eläisimme sotaa edeltävää aikaa. Paitsi, että väestönsuojelulla luodaan pelkoa ja lamaannusta, väestönsuojelun tehokkuudesta annetaan tosiasioiden vastainen kuva. Uskottelemme itsellemme, että ydinsodastakin voi selviytyä hengissä. Tuudittaudumme siihen uskuun, että istumalla kaksi viikkoa väestönsuojelussa selviämme kolmanteen maailmansodasta ja samalla laiminlyömme velvollisuutemme toimia aktiivisesti sodan uhan poistamiseksi.

Väestönsuojelu virallisen turvallisuuspolitiikan osana

"Väestönsuojelun tarkoituksena on väestön ja omaisuuden turvaaminen sodan ja muiden siihen verrattavien olosuhteiden aiheuttamilta tuhoilta sekä niiden vahinkojen rajoittaminen ja niiden seurausten lieventäminen" (väestönsuojelulaki 1 §). Tästä lainkohdasta ilmenee, että väestönsuojelu on määritelty ensisijaisesti sodan tuhojen lievittämiseksi. Muut sotaan verrattavat suurkatastrofit ovat toissijaisia.

Väestönsuojelun ja sotilaallisen varustautumisen yhteyttä kuvaa väestönsuojelulain 2 §: "Rauhan aikana on ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, että väestönsuojelu tarpeen vastiessa voidaan viipymättä saattaa toimintaan". Rauhan aikana on siten valmistauduttava väkivaltaisen ratkaisun mahdollisuuteen paitsi harjoittelemalla järjestelmällistä väkivallan käyttöä, myös harjoittelemalla järjestelmällistä suojautumista.

Turvallisuuspolitiikka jaetaan virallisesti ulkopolitiikkaan ja puolustuspolitiikkaan (maanpuolustus). Väestönsuojelu on osa puolustuspolitiikkaa. Turvallisuuspolitiikan päämääräksi on sanottu kansalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Luontollinen kaikkina aikoina ja kaikissa oloissa - myös sota-aikana. Puolustuspolitiikka on virallisessa turvallisuuspolitiikassa samaistettu väkivaltaisia keinoja käyttävään maanpuolustuspolitiikkaan. Maanpuolustuksen tavoitteiden - alueellisen koskemattomuuden ja itsenäisyyden - on katsottu turvaavan kansalaisten turvallisuustarpeet. Kansalliset edut ja kansalaisten edut on siten nähty yhteydessä.

Kun valtio on ulkopolitiikan epäonnistumisen takia ajautunut kriisiin, siirtyy päävastuu kansakunnan turvallisuudesta huolehtimisesta puolustuspolitiikalle. Koska turvallisuuspolitiikka ei nykyisellään tähtää alueelliseen laajentumiseen, on puolustuspolitiikan tehtäväksi annettu ulkoisen hyökkäyksen torjuminen sekä kansalaisten turvaaminen ja heidän laillisten oikeuksiensa, toimeentulonsa ja elinmahdollisuuksiensa varvaaminen poikkeusoloissa eli hyökkäyksen sattuessa. Täten maanpuolustuspolitiikka voidaan jakaa hyökkäyksen torjuntaan eli vihollisen torjumiseen sekä kansalais-

ten hyvinvoinnista huolehtimiseen eli väestönsuojeluun.

Koska sota nykyisellään ei ole armeijoiden sota, vaan kansakuntien sota, halutaan rauhan aikaisen puolustusvelvollisuuden täyttämisen eli sotaan valmistautumisen (muodossa tai toisessa) koskevan mahdollisimman monia kansalaisia. Lähtökohtana on siten ns. kokonaisuomaanpuolustus. Sotaan ei varustauduta vain armeijoiden avulla, vaan varustautumiseen kuuluu oleellisena osana myös muita osa-alueita, kuten väestönsuojelu, taloudellinen maanpuolustustyö (esim. varmuusvarastot) sekä henkinen maanpuolustustyö.

Kokonaisuomaanpuolustuksen lähtökohtana on, että tietyissä tilanteissa saattaa eri kansakuntien kesken ilmetä sellaisia konflikteja, jotka voivat koskea myös Suomen joko suoraan tai välillisesti. Koska virallisen turvallisuuspolitiikan näkömyksen mukaan väkivaltaisen välienselvittely kansakuntien kesken on joskus väistämätön ja joskus jopa oikeutettu, on meidän varauduttava siihen. Samoin tämän näkömyksen mukaan uhka ajautua kriiseihin on sitä pienempi, mitä paremmin niihin on varauduttu eli mitä paremmat ovat asevoimat ja mitä paremmin muut kokonaisuomaanpuolustuksen lohkot on järjestetty. Sodan välttämiseksi meidän on siis virallisen turvallisuuspolitiikan mukaisesti varustauduttava sotaan.

Vain harvojen mielestä sota on toivottava. Koska sodan kuitenkin katsotaan joissakin tilanteissa olevan väistämätön esim. taloudellisten, ideologisten tai uskonnollisten syiden takia, on sodan mahdolliset tuhot omalle kansakunnalle minimoitava ja tuhot viholliselle maksimoitava. Tämän vuoksi on toisaalta kehitettävä maanpuolustusta tehdä vastaiskuja ja toisaalta suojattava selusta vihollisen iskuiltä. Näin ajautetaan siihen, että "puolustusaseiden on oltava riittävän tehokkaita vihollisen puolustuksen läpäisemiseksi. Vihollisen tehokas väestönsuojelujärjestelmä antaisi muuten viholliselle selvän hyökkäyksen, koska selusta olisi valmistettu. Aseiden tuhovoiman lisääntyessä on kehitettävä väestönsuojelua ja päivittäin väestönsuojelun kehittäessä on lisättävä aseiden tuhoivoimaa, jotta vihollisen hyökkäyksellä itselleen aiheuttama riski säilyisi.

Meillä Suomessa turvallisuuspolitiikan painopiste näyttää hiljalleen siirtyvän aktiivisesta rauhanomaisesta ulkopolitiikasta passiiviseen sotaan odottavaan puolustuspolitiikkaan. Puolustusvoimien perushankintoja on lisätty, miesvahvuutta on pyritty kasvattamaan kertausharjoitusten lisäämisellä ja endotuksella kytkeä siviilipalvelusmiehet väestönsuojelutehtäviin. Myös väestönsuojelun rakentamista on kiihdytetty. Väestönsuojelun tehokkuudesta annetaan kuitenkin jatkuvasti liian optimistinen kuva, mikä johtaa vain tuhoisiin seurauksiin viedän väärän maanpuolustushengen luomiseen.

Edellä esitettyä väestönsuojelun yhteyttä varustautumiseen ei yleisesti tunnusteta, vaikka esim. Suomen Väestönsuojelujärjestö pyrki tehostamaan väestönsuojelun rakentamista varusteluun vedoten. Suomen Väestönsuojelujärjestö ei kuitenkaan näytä edes itse uskovan väestönsuojelun suojausmahdollisuuksiin, kuten seuraavasta järjestön esitteestä poimitusta lauseesta ilmenee: "Väestönsuojelun rakentaminen eräänlaisena "vakuutena" on edelleen paikallaan asealalla tapahtuneesta kehityksestä huolimatta".

Illuusio väestönsuojelun tehokkuudesta

Laajat tiedemiespiirit ovat toistuvasti korostaneet väestönsuojelun mahdollisuuksia ydinsodan aikakaudella. Amerikkalainen Nobel-kemisti Linus Pauling kirjoitti jo v. 1963: "Oma arvioni on, että koko Amerikan kansa kuolisi atomisodassa jos emme rakenna väestönsuojelua, ja että, jos rakennamme niitä ja harjoitamme väestönsuojelua, koko Amerikan kansa kuolisi ydinasodassa." Vuoden 1963 jälkeen on ydinasoiden tarkuus ja tuhovoima huomattavasti kasvanut. Amerikan lääketieteen tutkijoiden eliitti piti viime vuonna kokouksen, jossa se tutki lääketieteen mahdollisuuksia ydinkatastrofin uhrien hoidossa. Puhujien yksimielinen johtopäätös oli, että edes "rajoit-

tussa" ydinsodassa ei lääkäreillä olisi käytännössä minkäänlaisia toimintaedellytyksiä ja että väestönsuojelu ei sen vuoksi ole muuta kuin vaarallinen illuusio.

Oleennaisimmat väestönsuojelun tehottomuuteen vaikuttavat seikat ovat sen täydellinen riippuvuus aseteknisestä kehityksestä ja toisaalta ydinsaasteen laaja vaikutus koko elolliseen luontoon.

Suojautumisen vaikutus riippuu oleellisesti käytetyn pommin tehosta. RAND Corporationin laskelmien mukaan suojautunut yhteiskunta kestää teholtaan nelinkertaisen hyökkäyksen suojautumattomaan verrattuna. Mutta nykyään on helppo kymmenkertaistaa takavuosien pommin teho. Hiroshiman pommiin verrattuna nykyiset pommit ovat kymmenentuhattakertaisia. Lisäksi pommien tarkkuus, nopeus ja säteilyvaikutus (vrt neutronipommi) ovat jatkuvan kehittelyn alaisia.

Keskusteltaessa säteilysuojista on tuotu esiin tosiasia, että metrin maakerros suojaa mitä tahansa jälkilaskeumaa vastaan. Mutta entä sitten, kun tullaan esiin maan alta - haudathan kaivetaan yleensä syvemmälle. Kaikki suojautumaton elollinen on kuollut tai saastunut. Kun suojatut ruokavarastot on syöty, voi tulla uusi hälytys. Nyt mennään suojaan (jos sellainen on lähistöllä), jossa tarjoilu on jo päättynyt. Ensimmäinen "valomerkki" on jo annettu. Ja jos sattuu olemaan räjähtävän pommin lähellä, ei suojautumisesta kannata puhua. Kaikki palaa - oli suojassa tai ei. Pelkkä räjähdyskuoppa voi olla satojen metrien syvyinen. On tunnustettava se tosiseikka, että ydinsota jättää uhreilleen vain kaksi vaihtoehtoa: kuolla silmänräyksessä tai suojautua ja kuolla hitaasti kituen. Todellista väestönsuojelua on vain aktiivinen toiminta ydinsodan estämiseksi.

Miten väestönsuojeluviranomaiset suhtautuvat tehtävänsä toivottomuuteen? He vaikenevat siitä. Tiedotteissa puhutaan suojautumisesta, mutta ei sanota, minkä suuruista ja laatuista vaaraa vastaan suojaututaan. Ei kerrota totuutta ydinsodan uhreista. Väestönsuojelun tärkeimmäksi tehtäväksi näyttääkin muodostuneen aivan muu kuin väestön suojeleminen.

Väestönsuojelu on osa sotilaallista ajattelua. Se pyrkii sopeuttamaan maallikon ydinsodan mahdollisuuteen ja yleensä voimapolitiittiseen ajatteluun. Tässä piilee väestönsuojelun vaarallinen luonne. Maallikolla on luontainen tuomitseva asenne ydinaseita vastaan, mutta väestönsuojelu pyrkii murentamaan sitä. Näin tehdään tietä taktisille ydinaseille - "rajoitetulle ydinsodalle" - ja alennetaan ydinsodan syyttämiskynnystä. Niin sanottu kauhan tasapaino, jota aiemmin pidettiin suursodan estäjänä ja siten ydinaseiden säilyttämisen tärkeimpänä perusteena, alkaa olla menneisyyttä.

Väestönsuojelun sotilaallista suunnittelua tukeva luonne tulee selvästi esille, kun tarkastellaan, millä perusteilla siihen uhrattuja resursseja kasvatetaan. Väestönsuojelua kiihdytetään samoin perustein kuin varustautumistakin. On selviä todisteita siitä, että suurvallat ottavat laskelmissaan vakavasti huomioon vastapuolen väestönsuojelun tehokkuuden ja kehittävät aseitaan sen mukaisesti. Aseidenriisunta sen sijaan on väestön suojelua, jota muut maat eivät voi käyttää varustautumisen kiihdyttämisen perusteena.

Väestönsuojeluun 100 miljoonaa vuodessa

Väestönsuojelu on sotilaallisen varustautumisen tapaan kallista; yhä monimutkaisempiin väestönsuojelurakennelmiin käytetyt investoinnit eivät tuota mitään. Kalliita maanalaisia väestönsuojia ei voida käyttää muihin tarkoituksiin aiheuttamatta entisestäänkin niiden vaatimatonta suojaavaa vaikutusta. Paikoitustilana käytettävän väestönsuojan tyhjentäminen tuskin onnistuu vajeissa minuutissa.

Väestönsuojeluun käytettyjen varojen kokonaismäärää on vaikea arvioida. Fuhtaasti sotilaallisia tarkoituksia palvelevia väestönsuojelutehtäviä on yhdistetty alunperin rauhanaikaisia onnettomuuksia varten suunniteltuun palo- ja pelastustoimeen. Sotaan valmistautuvan väestönsuojelun (esim. väestönsuojien rakentaminen) kytke- misellä hallinnollisesti rauhanaikaiseen palo- ja pelastustoimeen pyrittiin muodollisesti rationalisointiin. Tosiasiallisesti tällä yhdistämisellä on onnistuttu peittämään väestönsuojelun sotilaallista luonnetta ja kiihdyttämään väestönsuojien rakentamista. Pelkästään sodanunahan aiheuttamiin väestönsuojelutarpeisiin vetoamalla ei olisi pystytty rakentamaan nykyisiä väestönsuojia, vaan niiden rakentamisen perusteena on käytetty myös liioiteltuja rauhanaikaisia tarpeita. Väestönsuojelun ja palo- ja pelastustoimen yhdistämisellä on väestönsuojelulle pyritty antamaan humanitäärisiä kuvia eli kuvaa, että kyseessä ei olisi varustautuminen väkivaltaiseen ratkaisuun, vaan pelkästään inhimillinen toiminta. Virallisen näkemyksen mukaan sodan ja rauhan aikaiset tuhot olisivat rinnastettavissa paitsi laadultaan myös luonteeltaan: rauhanaikaisille onnettomuuksille ja sodalle olisi yhteistä niiden väistämättömyys ja ennakolta varautumisen tarve.

Väestönsuojelusta huolehtiminen on pääosin jätetty kuntien harteille. Kunnissa väestönsuojelun tehtävät ja vastuu jakaantuvat monille hallinnon osastoille. Palo-, terveys-, rakennus- ja sosiaalilautakunnat huolehtivat kukin osaltaan väestönsuojelutehtävien hoitamisesta. Esim. erilaisten poikkeusolosuunnitelmien laatimiseen käytettyä aikaa ei voida arvioida. Sen sijaan sisäasiainministeriön pelastusosasto kerää vuosittain tiedot kuntien väestönsuojien rakentamiseen ja käyttökustannuksiin, henkilöstömeroihin, koulutus- ja valistus-toimintaan, vss-materiaaliin ja eräisiin muihin väestönsuojelutar- koituksiin käyttämistä varoista. Kunnat käyttivät vuonna 1979 lähes 65 milj. mk väestönsuojeluun. Tästä summasta lähes puolet eli 30 milj. mk käytettiin väestönsuojien rakentamiseen. Vuoden 1980 talous- arvioihin oli varattu yli 80 milj. mk (kasvu 24 %).

Valtion väestönsuojeluun varaat määrärahat vuodelle 1980 olivat noin 10,5 milj. mk eli 26 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pääosa valtion väestönsuojelumäärärahoista on varattu Valtion Väestönsuojelu- koululle, eräiden suojien rakentamiseen ja viestiyhteyksien raken- tamiseen.

On huomattava, että mainitut summat ovat vain osa kriisiajan valmiu- teen tosiasiaa uhratuista varoista. On olemassa kokonainen varjo- Suomi kriisisuunnitelmineen, väestönsuojeluhenkilöineen ja vapaaeh- toisjärjestöineen luomassa kuvaa tuhoisasta tulevaisuudesta. Varjo- Suomeen uhratut varat ovat poissa sosiaaliturvan kehittämisestä, koulutuksen kehittämisestä jne. Meillä näyttää olevan varaa käyttää osa rahoistamme sodan tuhojen lievittämiseksi, mutta meillä ei näytä

olevan varaa käyttää edes sadasosaa väestönsuojeluun varatuista määrärahoista rauhantutkimukseen tai muuhun sodan syiden poistamiseen tähtäävään toimintaan.

Siviilipalvelus ja väestönsuojelu

Rauhanliikkeen suhtautuminen väestönsuojeluun on perinteisesti ollut kriittinen. Virallisesti väestönsuojelu esitellään puhtaasti humanitaarisena toimintana ja sen sotilaallista ajattelua tukevaa luonnetta on pyritty peittelemään. Aika ajoin on jopa esitetty, ettei myöskään siviilipalvelusmiesten vakaumus estäisi heitä osallistumasta väestönsuojelukoulutukseen. Esim. Valtion Väestönsuojelukoulun on katsottu olevan sopiva siviilipalveluksen suorituspaikaksi. Siviilipalvelukseen hakeutuneiden vakaumus on kuitenkin ristiriidassa väestönsuojeluideologian kanssa.

Siviilipalvelusmiehet kieltäytyvät aseelliseen, väkivaltaiseen ratkaisuun tähtäävästä koulutuksesta samoin kuin myös aseellista ratkaisua tukevasta koulutuksesta. Tämän takia siviilipalvelus on erotettu aseettomasta palveluksesta, joka on aseellista palvelua tukevaa, ilman asetta taphatuvaa palvelua. Siviilipalvelusmiesten näkemyksen mukaan palvelus - joko aseeton tai aseellinen - jonka tarkoituksena on väkivaltaisen käyttäytymismallin omaksuminen kriisien ratkaisussa, on tuomittavaa. Koska väestönsuojelu on osa sotilaallista varustautumista, on väestönsuojelukoulutuksen antaminen siviilipalvelusmiehille rinnastettavissa aseettomaan palvelukseen.

Puolustusministeriön työryhmä (Selvitys siviilipalvelusjärjestelyistä, Helsinki 1980) halusi lisätä siviilipalvelusmiehille Valtion väestönsuojelukoululla ja eräillä lentokentillä annettavaa koulutusta. Tarkoituksena oli saada siviilipalvelusmiehet kytketyksi sotilaallista maanpuolustusta tukevaan koulutukseen. Varustautumisen kiihtyessä olisit virallisen turvallisuuspolitiikan mukaan myös väestönsuojelua lisättävä eli "väestönsuojeluvälmiuden kohottamisen tulee seurata niitä toimenpiteitä, joita erityisesti puolustusvoimissa suoritetaan maanpuolustuksen sotilaallisen välmliuden kohottamiseksi" (Tietoja maanpuolustuksesta s. 224). Siviilipalvelusmiehet eivät voi olla mukana varustautumisessa, joten väestönsuojelukoulutus ei ole sopiva siviilipalvelusmuoto, vaan siviilipalvelun on oltava todellista rauhantyytä.

Siviilipalveluksen järjestäminen on yleensä pyritty saattamaan irralleen sotilaallista maanpuolustusta tukevista tehtävistä siten, että palveluspaikkoina ovat olleet eri sosiaali- ja terveydenhuoltoalan laitokset, vankilat, valtion ja kuntien virastot jne. Väestönsuojelukoulutuksen eroa erityisesti eräisiin sosiaali- ja terveysalan tehtäviin ei ole aina nähty, vaikka esim. väestönsuojeluviranomaiset erottavat selvästi väestönsuojelun rauhanaikaisesta pelastustoimesta. Viranomaisten mukaan väestönsuojelu on toiminnassa vain poikkeusoloissa. Johtavan väestönsuojeluviranomaisen, Pekka Myllyniemen mukaan: "muusta kuin sodasta johtuvan tuhotilanteen tulee olla mittava, ennen kuin väestönsuojelua on tarkoituksenmukaista saattaa toimintaan, koska normaalit järjestely yleensä riittävät". "Esim. laki palo- ja pelastustoimesta (559/75) antaa verrattain pitkälle meneviä mahdollisuuksia itse toiminnan aikana johtaa keskitetysti toimintoja". (Tietoja maanpuolustuksesta s. 224)

Viranomaiset erottavat varsinaisesta väestönsuojelusta esim. palo- ja pelastustoimen, lääkintätoimen, työ- ja liikenneturvallisuustyön sekä tapaturmien ehkäisyn. Kaikki nämä ovat periaatteessa siviilipalveluksen suorittamiseen soveltuvia aloja. Kuitenkin esim. sotilaallisia tarkoituksia palveleva palo- ja pelastustoimi tai palo- ja pelastustoimen kytkeminen väestönsuojeluun aiheuttaa sen, etteivät siviilipalvelusmiehet voi osallistua niihin loukkaamatta vakaumustaan. Tämän takia nykyisistä palvelupaikoista esim. Valtion Väestönsuojelukoulu ei sovellu siviilipalveluksen suorittamiseen. Samoin Helsinki-Vantaan lentoasemalla sotilashenkilöiden antama koulutus ei ole enää siviilipalveluskoulutusta, vaan aseetonta palvelua suorittavien koulutukseen rinnastettava. Sen sijaan tavanomainen palomieskoulutus lentokentillä on rinnastettavissa pääosiltaan muuhun siviilipalvelukseen.

Lopuksi

Väestönsuojelu on osa väkivaltaan perustuvaa sotilaallista ajatusrakennelmaa. Sen huolestuttavimpia piirteitä ovat epärealistisuus, kalleus ja vaikutus yleiseen mielipiteeseen. Nyt tarvitaan voimakasta yleistä mielipidettä ja aktiivista toimintaa ydinaseita vastaan - ei kaivautumista poteroihin. Tämä havainto on eräs aseistakieltäytymisen kulmakivistä. Väestönsuojelu valmistaa meitä sotaan. Siviilipalvelus valmistaa meitä rauhaan.

Kari Välimäki

Jouko Väänänen

LAPISTA EI VÄESTÖNSUOJELULLE

Resursseja säästämättä on luotu yhteiskuntaa henkisesti ja taloudellisesti kuluttava sotalaitos, jonka pyrkimykset ovat arveluttavat. Sitä vastoin aineellisesti ja moraalisesti tuottava siviilipalvelus kohtaa ankaraa vastustusta. Me entiset ja tulevat lappilaiset siviilipalvelusmiehet vaadiamme kokonaisuunpuolustuksellisen väestönsuojelun sijasta johdonmukaista työtä kehitysyhteistyössä, rauhantutkimuksessa ja -koulutuksessa.

Siviilipalvelua on kehitettävä demokraattisen mielipiteenvapauden hengessä, ja sitä on kehitettävä rauhanpalveluna.

Lappilaiset ja Lapin läänissä palvelevat siviilipalvelusmiehet

SIVIILIPALVELUSMIEHEN OIKEUSTURVASTA

Siviilipalvelusmiesten asemaa on viimeaikoina monin eri tavoin pyritty entisestäänkin vaikeuttamaan. Samanaikaisesti kun siviilipalveluun pääsyä on vaikeutettu ja palvelumiehiä ollaan sijoiteltu lähinnä rankaisu periaatteella etäälle kotiseudustaan, on myös eräissä palvelupaikoissa pyritty palvelusmiesten asemaa vaikeuttamaan. Näissä palvelupaikoissa on hyvin törkeällä tavalla jätetty noudattamatta työvoimaministeriön ohjeita. Em. kaltaisiin tapauksiin tulisi siviilipalvelumiesten voimakkaasti puuttua, vaikka tunnettu tosiasia onkin, että on lähes mahdotonta tehdä valitusta joka johtaisi oikeudenmukaiseen tulokseen ainakaan asianomaisen palvelun vielä kestäessä.

Sitävastoin jos palvelusmies erehtyy rikkonaan annettuja määräyksiä niin rangaistukset satelevat varsin nopeasti ja jopa vankeustuomio on saattanut seurata luvatonta poissaoloa palveluksesta. Jotta alkaneena vuonna vältyisimme em. kaltaisilta ikäviltä tapahtumilta olisi palvelumiesten syytä suorittaa palvelustehtävänsä tunnollisesti, mutta samalla osattava pitää kiinni myös oikeuksistaan ja aina väärinkäytösten sattuessa otettava välittömästi yhteys sivariliittoon.

PERIAATEOHJELMA TEKEILLÄ

Liiton piirissä on jo kauan ollut vireillä ajatus periaateohjelman tekemisestä. Nyt hallitus on vihdoinkin saanut valmiiksi ehdotuksen, joka luettiin Tampereen syyskokouksessa ja tulee käsittelyyn kevätkokouksessa. Kaikenlaisia kommentteja, ehdotuksia ja kritiikkiä voi lähettää liitolle ennen kevätkokousta.

Liiton rauhanaatteellinen näkemys on sorvailtu sellaiseksi, että se mahdollisimman laajasti edustaa sivareitten ajatuksia sodasta, rauhasta, armeijasta, varustautumisesta, aseidenriisunnasta, väkivallasta jne. Periaateohjelma ei tietenkään voi ottaa kantaa sellaisiin poliittisiin, uskonnollisiin tms. kysymyksiin, joista jäsenistön piirissä ei vallitse laajaa yksimielisyyttä. Siviilipalvelusmiesliitto on omistautunut rauhanaatteelle - muilla aatteilla on vastaavasti omat järjestönsä.

§ § § § § §

PERIAATEOHJELMA

1. Siviilipalvelusmiesliiton toiminnan tarkoitus ja tehtävien määrittely

1.1. Toiminnan tarkoitus

Suomen Siviilipalvelusmiesliitto r.y. on aseistakieltäytyjien yhteenliittymä ja aatteellinen yhdistys, joka pyrkii säilyttämään ja kehittämään siviilipalvelusta itsenäisenä rauhanpalvelusmuotona, jossa kansalaisilla on mahdollisuus toimia konkreettisesti rauhan puolesta kieltäytymällä väkivaltaisista toimintamuodoista ja tekemällä työtä oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

1.2. Toiminta etujärjestönä

Liiton ensisijainen tehtävä on toimia siviilipalvelusmiesten etujärjestönä. Tätä tehtävää liitto suorittaa kolmella tasolla:

1. Yksittäistä siviilipalvelusmiestä liitto pyrkii auttamaan kieltäytymiseen ja itse palvelukseen liittyvissä asioissa.
2. Valtakunnallisesti liitto toimii siviilipalvelusmiesten yhdyssiteenä ja tiedonjakajana sekä painostusryhmänä perustavoitteidensa toteuttamiseksi.
3. Siviilipalvelusjärjestelmää liitto pyrkii kehittämään todelliseksi rauhanpalveluksi.

1.3. Toiminta aatteellisena järjestönä

Siviilipalveluksen perustana on pasifistinen maailmankatsomus. Keskeistä liiton toiminnassa on voimakas aseellisen maanpuolustuksen aatteen ja asevarustelun kritiikki sekä aseistariisunnan välttämättömyyden esilletuonti.

2. Siviilipalvelusmiesliiton tavoitteet siviilipalveluksen kehittämiseksi

2.1. Lailliset oikeudet turvattava

Suomen hallitusmuoto takaa kansalaisten omantunnon ja uskonnon vapauden. Siviilipalvelusmiesliitto katsoo, että aseistakieltäytymistä on pidettävä tähän hallitusmuodon kohtaan perustuvana perustuslaillisena oikeutena. Siviilipalvelusmiestä ei voida missään oloissa velvoittaa sotilaallista maanpuolustusta tukeviin tehtäviin.

2.2. Kieltäytyminen ilmoitusmenettelyksi

Koska vakaumuksen toteennäyttäminen on vaikeaa, ellei mahdotonta, palvelusta armeijassa on voitava kieltäytyä vain ilmoittamalla siitä kirjallisesti sopivalle siviiliviranomaiselle.

2.3. Uusia palveluspaikkoja

Uusia siviilipalveluspaikkoja on järjestettävä. Kehitysyhteistyön eri tehtävät sopivat siviilipalveluksen luonteeseen erittäin hyvin. Uusiksi siviilipalveluspaikoiksi voitaisiin määritellä ainakin ne laitokset, jotka valtion virkaehtosopimuksessa hyväksytään ikälisäänsä oikeuttaviksi työpaikoiksi. Samoin palveluspaikoiksi olisi hyväksyttävä nuoriso- ja rauhanjärjestöt sekä ammattikurssikeskukset.

2.4. Siviilipalvelus rauhanpalveluksi

Siviilipalvelus on muutettava passiivisesta työpalveluksesta aktiiviseksi rauhanpalvelukseksi. Palvelukseen on sisällytettävä 1-2 kk:n rauhanpuolustuksen koulutusjakso, joka sisältää rauhan tutkimuslaitoksen ja rauhanjärjestöjen antamaa koulutusta.

2.5. Työvoiminministeriön alaisuuteen

Siviilipalvelusjärjestelmän tulee olla hallinnollisesti kokonaan työvoiminministeriön alainen. Työvoiminministeriöön on saatava riittävästi henkilökuntaa hoitamaan käytännön järjestelyjä. Työvoiminministeriön on perustettava siviilipalvelusasiain neuvottelukunta, jonka tehtävänä on siviilipalvelukseen liittyvien kysymysten käsittelyminen siviilipalvelusjärjestelyjä hoitavan virkamiehen apuna. Työvoiminministeriön on parannettava liiton toimintaedellytyksiä tukemalla liittoa taloudellisesti.

2.6. Palvelusehtoja korjattava

Palvelusehdoissa on sovellettava mahdollisimman tarkasti normaalia työehtolainsäädäntöä. Perusteettomat rajoitukset, kuten kielto kotona asumisesta, on poistettava. Palvelusaika on määrättävä 8 kk:ksi. Vapaa-aika on selvästi erotettava työajasta.

2.7. Siviilipalvelus tunnetuksi vaihtoehdoksi

Viranomaisten on tiedotettava siviilipalveluksesta yhtenä maanpuolustusvelvollisuuden suorittamisvaihtoehtona. Lisäksi valtion on tuettava liiton tiedotustoimintaa.

3. Liiton rauhanaatteellinen näkemys

3.1. Näkemyksen perusta

Liitto edustaa pasifistista rauhanaatetta. Pasifismi hylkää aseellisen maanpuolustuksen ja ehdottaa tilalle kansainvälistä yksityisten kansojen turvallisuuden takaavaa järjestelyä. Pasifismi hylkää asevarustelun, koska se kuluttaa ihmiskunnalle tärkeitä resursseja. Pasifismi hylkää armeijan ja väkivallan käytön, koska ne sotivat ihmisyyttä vastaan.

3.2. Aseet ja turvallisuus

Nykyisen maailmantilanteen tarkastelu osoittaa, että aseelliseen maanpuolustukseen perustuva turvallisuusjärjestely johtaa yleismaailmalliseen varustelukierteeseen ja jatkuvaan kriisin uhkaan. Kansainvälisen turvallisuuden tulee perustua yleismaailmalliseen järjestelyyn, jossa yksityisellä valtiolla ei ole oikeutta ylläpitää armeijaa. Tämän vuoksi pasifismi suhtautuu kriittisesti armeijaan ja korostaa voimallisesti aseistariisunnan välttämättömyyttä.

3.3. Aseet ja tuhlaus

Sotateollisuus kuluttaa raaka-aineisiinsa, tutkimukseen, koulutukseen, valmistukseen, ylläpitoon jne. niitä voimavaroja, joita ihmiskunta välttämättä tarvitsisi keskeisten ongelmien ratkaisemiseen. Toisaalta sotateollisuus ja asekauppa luovat vaaratilanteita, joissa usein tuhoetaan sitä, mikä on voitu jo rakentaa, ja samalla uhataan koko maailmaa vakavalla kriisillä. Sotateollisuus ja armeijalaitos edustavat valtavaa tuhlausta. Lisäksi sotateollisuus on merkittävä ympäristön saastuttaja.

3.4. Aseet ja ihmisyyys

Merittävä tekijä pasifistisessa maailmankatsomuksessa on se ristiriita, joka vallitsee väkivallan käytön ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen välillä. Sota ja sotaan valmistautuminen pakottavat yksilön unohtamaan jokaisen ihmisen perusoikeudet: oikeuden elämään sekä oikeuden ravintoon, koulutukseen ja turvalliseen elinympäristöön. Aseiden luoma kansainvälinen jännitys on synnyttänyt kaiken inhimillisen toiminnan tuhoavan ydinsodan uhan. Lyhyesti: sota pakottaa yksilön unohtamaan ihmisyytensä.

3.5. Suomen aloitteet

Suomen asemaa rauhantahtoisena valtiona ja aseistariisunnan edelläkävijänä on kehitettävä. Puolustusmenojen kasvu on pysäytettävä, osallistuminen kansainväliseen asekauppaan on lopetettava ja yksipuolisen aseistariisunnan avulla on ryhdyttävä toimiin laajan aseistariisuntakehityksen päänaamiseksi.

3.6. Liiton asema rauhanliikkeessä

Siviilipalvelusmiesliitto edustaa rauhanjärjestöjen kentässä pasifistista maailmankatsomusta ja hoitaa yhteyksiä siviilipalvelusmiesten ja rauhanliikkeen eri sektoreiden välillä. Liitto on jäsenenä Suomen Rauhanliitossa, Suomen YK-liitossa ja Suomen Rauhanpuolustajissa. Liitto on yhteistyössä Suomen Sadankomitealiiton kanssa.

3.7. Suhde ympäristöliikkeeseen

Siviilipalvelusmiesliitolla ja ympäristöliikkeellä on kaksi yhteistä huolenaihetta: sotateollisuuden edustama tuhlaus ja ydinteknologian leviämisen aiheuttama ydinaseiden leviämisen uhka. Tämän vuoksi liitto pitää yhteyksiä ympäristöliikkeen aktiivisiin järjestöihin.

3.8. Kansainvälinen yhteistyö

Liitto pyrkii luomaan suhteet muiden maiden aseistakieltäytyjien järjestöihin.

3.9. Suhde väestönsuojeluun

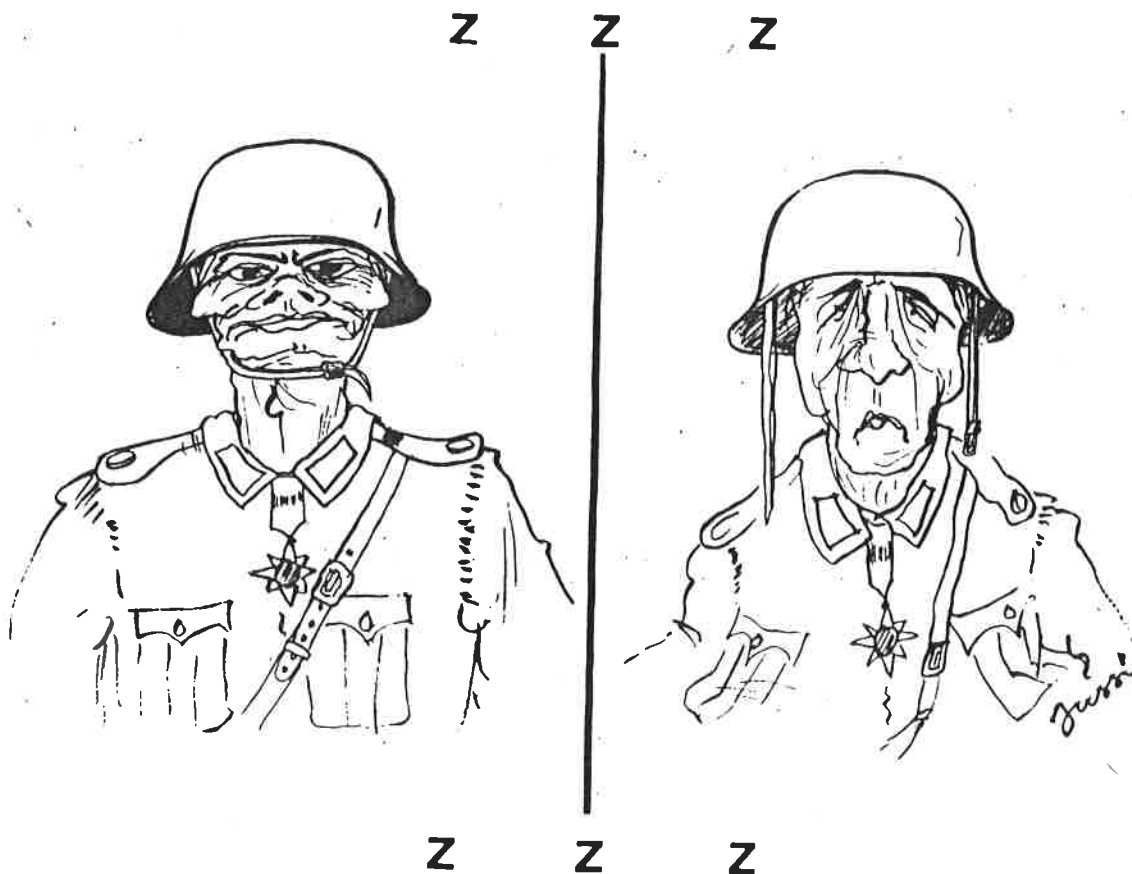
Väestönsuojelun mahdollisuudet toimia siviiliväestön suojaamiseksi nykyaikaisessa sodankäynnissä ovat mitättömät. Se on sotilaallista ajattelua tukeva kokonaisuusmaanpuolustuksen osa ja rauhanliikkeelle siksi vieras. Aseidenriisunta on parasta väestönsuojelua. Liitto katsoo, että kieltäytymällä aseettomastakin palvelusta armeijassa siviilipalvelusmiehen kieltäytyy myös väestönsuojelusta eikä häntä näin ollen voida siihen velvoittaa.

ALUETOIMINTA ON KIVEKSI TULEMISTA

Tuntuuko arvoitukselliselta??

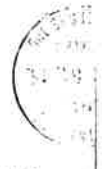
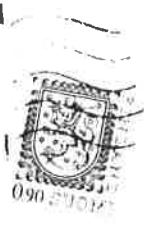
Arvoitus ratkeaa, kun tilaat liiton toimistosta aluetoiminnan oppaan. Vinkkejä, virikkeitä, filosofiaakin aluetoiminnan käynnistämisestä ja pyörittämisestä on koonnut Astorin Jokke. Tällä miehellä on kanttia puhua - hän on nuoriso-ohjaaja ja opiskellut mm. ~~konferenssityötä~~ ^{konferenssityötä}. Käytännön näyttöäkin on: Jokke on ~~hienosti käynnistiin~~ ^{hienosti käynnistiin} pyrkäntäneen Keski-Uudenmaan Siviilipalvelusmiehet ~~Bayan~~ ^{Bayan} puheenjohtaja.

Siispä maakuntien ja takametsien miehet - "kun kivi putoaa munan päälle..." - tilatkaa aluetoiminnan opas ja toimikaa!!

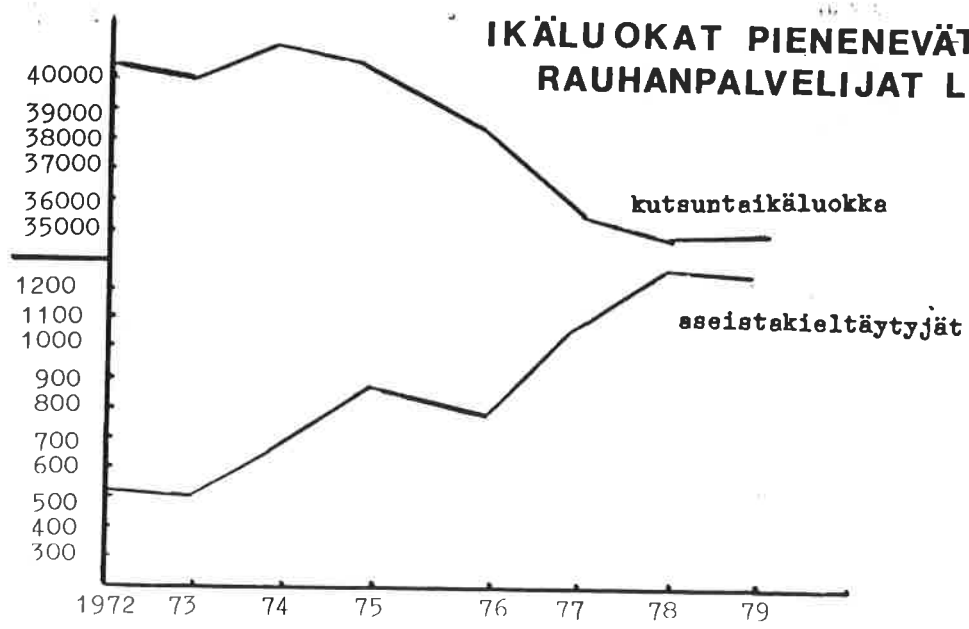

SIVARI on SINUN lehtesi. Jos sinulla on ajatuksia, piirroksia, kuvia, kommentteja, niin lähetä ihmeessä ne meille. Julkaisemme tiedotteemme aina kun varoja löytyy ja useamminkin. Siispä lähetä: asiajuttuja, pakinoita, kuvia palveluksesta, mielipiteitä, piirroksia, ehdotuksia jne. osoitteella

SIVARI-tiedote
Sähköttäjänkatu 6
00520 HELSINKI 52

IKÄLUOKAT PIENENEVÄT - RAUHANPALVELIJAT LISÄÄNTYVÄT

Suomen Siviilipalvelusmiesliitto r.y.
Sähköttäjänkatu 6, 00520 Helsinki 52
puh. (90) 141 336